

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/65314,Konferencja-miedzynarodowa-Nie-tylko-Gestapo-i-NKWD-Niemieckie-i-sowieckie-insty.html>
02.03.2026, 17:44

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... Niemieckie i sowieckie instytucje i ich rola w represjach wobec obywateli polskich w latach II wojny światowej” – Warszawa, 17-18 września 2019

W Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa na temat represji stosowanych przez III Rzeszę i Związek Sowiecki wobec obywateli polskich w latach II wojny światowej

17.09.2019

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... – Warszawa, 17-18 września 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... - Warszawa, 17-18 września 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... - Warszawa, 17-18 września 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... - Warszawa, 17-18 września 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... - Warszawa, 17-18 września 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... - Warszawa, 17-18 września 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja międzynarodowa „Nie tylko Gestapo i NKWD... - Warszawa, 17-18 września 2019. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Przypadająca we wrześniu 2019 r. 80. rocznica wybuchu II wojny światowej stanowi kolejną okazję do podjęcia próby poszerzenia stanu naszej wiedzy o konsekwencjach tego wydarzenia. Były one rozmaite, ale trudno zaprzeczyć, że do najbardziej dramatycznych należały represje, których ofiarą padły miliony ludzi przez cały okres trwania wojny. Celem międzynarodowej konferencji organizowanej przez IPN było zwrócenie uwagi na różne w formie działania represyjne stosowane przez III Rzeszę i Związek Sowiecki wobec obywateli polskich w latach II wojny światowej. Inicjowały je i realizowały nie tylko policje polityczne obu państw totalitarnych, lecz również inne formacje policyjne i paramilitarne, wojsko, sądownictwo, partie polityczne oraz administracja cywilna.

Konferencję otworzył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek. – *17 września 1939, dzień agresji ZSRS na Polskę – to jedna z najtragiczniejszych dat naszej historii – powiedział, przypominając, że wrzesień 1939 roku zadecydował o dziejach Polski na najbliższe półwiecze, a miesiące i lata, które po nim nastąpiły, przyniosły bezmiar nieszczęścia i cierpienia. – Obaj nasi totalitarni sąsiedzi, Rzesza Niemiecka i Rosja sowiecka, mieli jeden cel – likwidację niepodległego państwa polskiego – podkreślił prezes IPN. – Państwa totalitarne do swej zbrodni starały się zaprzęgnąć całe społeczeństwa, stąd nie tylko policja polityczna, aparat bezpieczeństwa, ale także wiele innych struktur państw – agresorów, o tym będzie ta konferencja – podsumował.*

Miejsce konferencji:

Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia” ul. Marszałkowska 21/25, Warszawa

PROGRAM

17 września 2019 r. (wtorek)

9.15–9.30 Otwarcie konferencji

9.30–10.30 Sesja I: Władze państwowe i partyjne – cz. 1.

- Prof. Aleksiej W. Zacharczenko (Moskiewski Uniwersytet Pedagogiczny, Filia w Samarze), *Uderzenie w ofiary: wektory stalinowskiej polityki w Polsce w latach 1939–1945*
- Prof. Mykoła Kuczerepa (Wschodnioeuropejski Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki w Łucku), *Radziecki reżim totalitarny na Wołyniu (1939–1941)*
- Dr hab. Sławomir Kalbarczyk (IPN w Warszawie), *Biuro Polityczne WKP(b) i jego rola w represjach wobec obywateli polskich w okresie II wojny światowej*

10.30–11.00 Dyskusja

11.00-11.15 Przerwa

11.15-11.55 Sesja II: Władze państwowe i partyjne - cz. 2.

- Dr hab. Monika Tomkiewicz (IPN w Gdańsku), *Niemieckie prawodawstwo na zajętych terenach wschodnich i jego wpływ na życie codzienne mieszkańców Komisariatu Rzeszy Ostland*
- Dr Mirosław Węcki (IPN w Katowicach), *Fundament administracji okupacyjnej? Kierownicy grup miejscowych partii nazistowskiej w Katowicach i powiecie katowickim w okresie II wojny światowej*

11.55-12.15 Dyskusja

12.15-13.15 Przerwa

13.15-14.15 Sesja III: Sądownictwo - cz. 1

- Dr hab. Andriej Boljanowski (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy), *Praktyka ogłaszania wyroków śmierci na Wołyniu i w Galicji w drugiej połowie września 1939 r. - marcu 1940 r. w świetle dokumentów Rady Wojennej Kijowskiego Specjalnego Okręgu Wojskowego*
- Dr Konrad Graczyk (Uniwersytet Śląski), *Przestępstwa wrzesniowe w orzecznictwie Sądu Specjalnego w Katowicach*
- Prof. Włodzimierz Jastrzębski (Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy), *W cieniu gilotyny. Polacy przed nazistowskim Trybunałem Ludowym*

14.15-14.45 Dyskusja

14.45-15.00 Przerwa

15.00-16.00 Sesja IV: Sądownictwo - cz. 2

- Dr Bogumił Rudawski (Instytut Zachodni w Poznaniu), *Działalność Wyższego Sądu Krajowego w Poznaniu*
- Aleksandra Pietrowicz (IPN w Poznaniu), *Orzecznictwo Wyższego Sądu Krajowego oraz sądów specjalnych w Poznaniu jako przykład represji wobec Polaków w okupowanej Wielkopolsce 1939-1945*
- Dr hab. Sylwia Grochowina (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), *Sąd Specjalny w Toruniu (Sondergericht Thorn) w latach 1942-1943*

16.00-16.30 Dyskusja

16.30-16.45 Przerwa

16.45-17.45 Sesja V: Policje - cz. 1

- Tomasz Sudoł (IPN w Warszawie), *Działalność niemieckich formacji paramilitarnych, aparatu SS i policji w stosunku do żołnierzy Wojska Polskiego - uczestników kampanii 1939 r.*
- Dr Dawid Golik (IPN w Krakowie), *Zollgrenzschutz. Zapomniane ogniwo niemieckiego aparatu okupacyjnego w Generalnym Gubernatorstwie*
- Dr Ksawery Jasiak (IPN w Opolu), *Zbrodnie niemieckie na ziemi radomszczańskiej*

17.45-18.15 Dyskusja

9.30-10.30 Sesja VI: Policje – cz. 2

- Dr Marcin Przeglętko (IPN w Warszawie), *Rola niemieckiej Policji Porządkowej w polityce okupacyjnej w Generalnym Gubernatorstwie*
- Dr Izabela Mazanowska (IPN w Bydgoszczy), *Jagdkommando w Okręgu Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie – zarys działalności*
- Paweł Marek Mrowiński (Uniwersytet Warszawski), *Egzekucje publiczne jako narzędzia represji w trakcie okupacji niemieckiej*

10.30-11.00 Dyskusja

11.00-11.15 Przerwa

11.15-12.35 Sesja VII: Policje – cz. 3

- Dr Jakub Parol (Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi), *Postępowanie wachmanów-folksdojczów łódzkich w radogoskim więzieniu wobec osadzonych w latach 1940-1945 r.*
- Urszula Sochacka (Uniwersytet Jagielloński), *Represyjna działalność funkcjonariuszy Policji Kryminalnej w Łodzi wobec polskich dzieci – więźniów Polen-Jugendverwahrlager der Sicherheitspolizei in Litzmannstadt.*
- Dr Dmitriy Panto (Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku), *Życie codzienne pod władzami komendantury NKWD w północnym Kazachstanie w latach 1936-1956*
- Dr Piotr Olechowski, *Represje „Smiersza” wobec Polaków we Lwowie 1944-1946*

12.35-13.15 Dyskusja

13.15-14.15 Przerwa

14.15-15.15 Sesja VIII: Organizacje paramilitarne i kolaboracyjne – cz. 1

- Prof. Grzegorz Mazur (Uniwersytet Jagielloński), *Ukraińcy u boku III Rzeszy. Rola nacjonalistów ukraińskich w walce z Polską i ich udział w represjach wobec obywateli polskich w latach II wojny światowej*
- Dr Tomasz Ceran (IPN w Bydgoszczy), *Selbstschutz Westpreussen i zbrodnia pomorska 1939*
- Dr Wojciech Wichert (IPN w Szczecinie), *Wyższy Dowódca SS i Policji jako instrument realizacji niemieckiej polityki narodowościowej w Kraju Warty w latach 1939-1945*

15.15-15.45 Dyskusja

15.45-16.00 Przerwa

16.00-17.00 Sesja IX: Organizacje paramilitarne i kolaboracyjne – cz. 2

- Dr Renata Knyspel-Kopeć, *Obraz represji SS na przykładzie obwieszczeń jej dowództwa dotyczących osób skazanych na śmierć i rozstrzelanych w Warszawie w latach 1942-1944*
- Tomasz Eugeniusz Bielecki (Uniwersytet Gdański), *Opresyjny charakter poboru Polaków z zachodnich województw II RP do oddziałów Waffen SS (1939-1945)*
- Dr Alexander Gogun (Wolny Uniwersytet w Berlinie), *Nie tylko wojna z Niemcami. Terror sowieckich partyzantów na okupowanych ziemiach Polski Wschodniej w latach 1941-1944*

17.00–17.30 Dyskusja

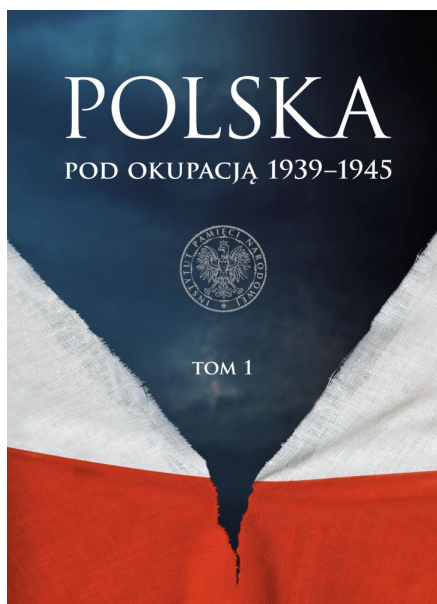
17.30–17.45 Zakończenie i podsumowanie konferencji

Organizatorzy:

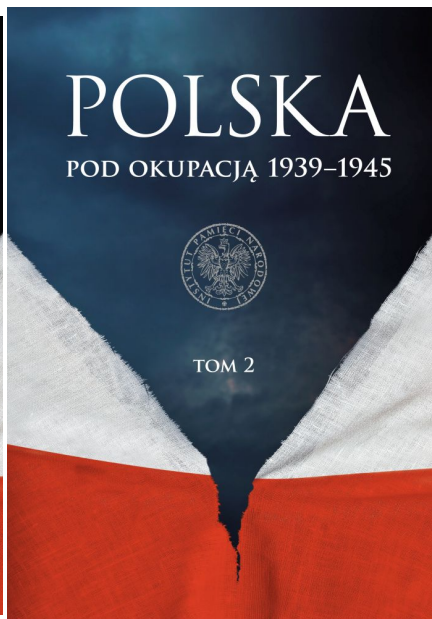
Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej

- dr hab. Sławomir Kalbarczyk
- dr Marcin Przeglętko

Sekretarz konferencji: dr Marek Hańderek e-mail: marek.handerek@ipn.gov.pl.

[Do pobrania w Bibliotece Cyfrowej IPN](#)

[Do pobrania w Bibliotece Cyfrowej IPN](#)

Pliki do pobrania

[Zaproszenie z programem konferencji \(pdf, 393.41 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Konferencja edukacyjna